

Певними перевагами території Краснопільського району для можливих інвесторів у туристичну галузь можуть стати близькість обласного центру та зручна транспортна логістика.

Висновки. Територія Краснопільського району є перспективною для «зеленого» та історико-культурного туризму. Спроектований комбінований туристичний маршрут дозволяє ознайомитися з історико-культурною спадщиною даного регіону. Водночас слід зауважити, що пропонується маршрут вимагає більшого насичення певними інфраструктурними елементами (зокрема закладами розміщення і громадського харчування, оглядовими майданчиками і обладнаними фотозонами).

Список використаних джерел:

1. Ілляшенко С.М., Щербаченко В.О. Аналіз потенціалу ринку туристичних послуг Сумської області // Вестник НТУ «ХПІ». 2012. № 14. С. 65–77.
2. Острога Д.В., Сюткін С.І. Географо-краєзнавча характеристика Краснопільського району Сумської області // Теоретичні та прикладні аспекти досліджень з біології, географії та хімії: матеріали III Всеукраїнської конференції студентів та молодих учених, м. Суми, 30 квітня 2020 р. Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. С. 124-127.
3. Сюткін С.І. Формування нових рекреаційних потреб населення. *Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки*. 2016. Вип. 7. С. 140-144.
4. Сюткін С.І. Суспільно-географічні аспекти вивчення рекреаційного природокористування. *Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки*. 2017. Вип. 8. С. 174-178.
5. Сюткін С.І., Корнус А.О., Корнус О.Г., Данильченко О.С. Розвиток подієвого туризму в Сумській області // Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети: Матеріали I Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Житомир, 26 травня 2017 р.). Житомир: Вид-во Євенок О.О., 2017. С. 129-136.
6. Сюткін С.І., Леонтьєва Г.Г. Рекреаційна географія. Суми: СумДПУ, 2007. 64 с.

ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ СУМЩИНИ

Гоженко Л.П., Сюткін С.І.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Вступ. Під регіональною ідентичністю ми розуміємо усвідомлення людиною своєї приналежності до певного адміністративно-територіального чи історико-географічного регіону [1, 2 та ін.]. На формування регіональної ідентичності населення впливають різні фактори, основними з яких є географічне положення, геодемографічні та історико-культурні чинники. Їх необхідно враховувати при конструюванні політики ідентичності, ключовим елементом якої є її кінцева мета, яка не повинна розходитися з національною

ідеєю [3]. Остання теза особливо актуальна для Сумської області як прикордонної та в умовах сучасної суспільно-політичної нестабільності.

Виклад основного матеріалу. Погіршення економічного стану об'єктивно породжує невизначеність в суспільстві, невпевненість у своєму майбутньому. Все це вкрай негативно відображається на національній ідентичності українців: вони перестають пишатися своєю країною, на перший план виходить економічний добробут, а не громадянські цінності. Такий занепад національної ідентичності викликає у мешканців втрату інтересу і до регіональної. Однією з причин цього є неоднорідність нашого регіону, деяка штучність його створення, відсутність цілісної тривалої історії. Водночас протягом останнього десятиліття в країні і області відбулося достатньо подій, які могли б згуртувати громадськість та позитивно вплинути на формування регіональної ідентичності мешканців.

З іншого боку, переважання відчуття регіональної ідентичності над національною може призвести до розколу в суспільстві та втрати територіальної цілісності країни. На жаль, в умовах економічної кризи добробут для частини населення стає важливішим за громадянські цінності, тому потрібно знаходити баланс між декларуванням громадянських цінностей та підтриманням економічної рівноваги в регіоні.

Існує потреба створення перспективної програми залучення інвесторів в рамках територіального маркетингу. Пріоритетними напрямками можуть стати сільське господарство; машинобудування, зорієнтоване на вітчизняного та європейського споживача; харчова і хімічна промисловість; будівництво тощо. Промислові об'єкти Сумщини потребують модернізації. Великі підприємства в нинішніх умовах виявилися неефективними, тому варто зосередитися на створенні сприятливого інвестиційного клімату для малого і середнього бізнесу. Малий бізнес гнучкіший та мобільніший в умовах стрімких кон'юктурних змін, його проекти менш затратні, швидше починають приносити прибуток.

Територіальний маркетинг нерозривно пов'язаний із соціальною політикою. Важливим напрямом є будівництво і реконструкція об'єктів соціальної інфраструктури. В рамках соціальної політики завдання місцевих громад є створення ефективної системи, направленої на формування людського капіталу, створення умов для залучення висококваліфікованих спеціалістів і, відповідно, збереження кадрового потенціалу.

Позитивним моментом є створення центрів надання адміністративних послуг. Компактне розміщення і швидкість обслуговування створюють зручності для мешканців, зменшують витрати часу і зусиль на отримання даних послуг. Хоча наведені приклади більш актуальні для формування локальної

ідентичності, але поєднані в єдину функціональну систему в межах області, вони сприятимуть зміцненню позитивного образу регіону в цілому.

Одну з ключових ролей у формуванні регіональної ідентичності відіграють заклади вищої освіти. Вплив закладів загальної середньої і професійної освіти більш відчутний на локальному рівні. Висока якість наданих освітніх послуг, широкий асортимент спеціальностей, прозорість навчання мотивуватимуть молодь залишатися на навчання в межах області. Має значення і географічний фактор, а саме транспортна доступність закладів освіти.

Соціальний захист залишається прерогативою держави, оскільки саме з державного бюджету фінансуються захищені статті соціальних виплат. Рациональний розподіл коштів місцевого бюджету дозволяє фінансувати додаткові соціальні проекти, направлені на покращення демографічної ситуації в регіоні та соціальний захист окремих категорій громадян (бебі-бокси для новонароджених, шкільні набори для першокласників, виділення земельних ділянок для учасників АТО/ООС, їх працевлаштування і соціальна реабілітація, виділення житла молодим спеціалістам тощо).

Є потреба в осучасненні підходів до символічної політики. Діючі прапори і герби міста Суми і Сумської області не відповідають сучасним реаліям і не сприяють формуванню адекватних образів регіону (в основу герба обласного центру покладено легенду про три суми, знайдені Герасимом Кондратьєвим, неначебто за ці кошти і було засноване місто). Золотий колос, зігнутий у вигляді букви «С», із 25 зернятками символізує кількість адміністративних суб'єктів Сумської області, але адміністративна реформа зробила цей підхід неактуальним. Золотий хрест є символом духовності, проте населення Сумщини значно поступається релігійністю центральним і західним областям України, та й Україна власне є світською державою.

Розробка нової символіки області повинна включати об'єкти максимально близькі жителям регіону, до цього процесу слід залучати істориків, соціологів, фахівців з геральдики. Ескізи мають пройти представлення і обговорення громадськістю, в тому числі і голосування. Зараз це неважко організувати завдяки сучасним комунікаційним технологіям і соціальним мережам.

Формування і підтримка регіонального патріотизму повинні базуватися в першу чергу на освітніх краєзнавчих програмах в закладах освіти, на вивченні історії рідного краю та активному впровадженні краєзнавчих знань у суспільне життя регіону. Події останніх років дають суттєве підґрунтя для формування нового патріотизму. Україна і Сумщина мають своїх героїв-захисників, свої досягнення і втрати. Саме на цій основі та історії області треба будувати регіональний патріотизм.

До формування і підтримки патріотизму треба залучати активістів, волонтерів, представників громадськості, земляцтв у столиці. Взагалі до заходів по збереженню і відродженню пам'яток регіону, формуванню ідентичності населення треба залучати якомога більшу кількість людей, і не лише як глядачів, а як активних учасників. Спільна мета і спільна діяльність згуртовують людей, сприяють створенню очевидного і зрозумілого для них життєвого простору, яким вони пишаються, який люблять і готові боронити. Саме так формується регіональна ідентичність в рамках національної.

Висновки. Регіональна ідентичність населення не є сталим явищем, вона постійно трансформується. Керівництво цією трансформацією можливе завдяки мобілізаційним ресурсам, які сконцентровані переважно в суспільній площині. Це освіта, наука, культура, спорт, релігія, видатні постаті, засоби масової інформації. Існує кілька практик формування регіональної ідентичності населення, але жодна з них не є універсальною. Формування цього явища має відбуватися комплексно, з максимальним залученням громадськості до суспільних процесів, які відбуваються в регіоні. Відчуваючи причетність до створення сучасності, мешканці регіону більше цінуватимуть свій край і намагатимуться змінити його на краще.

Список використаних джерел:

1. Гоженко Л.П., Сюткін С.І., Кувандиков Р.Д. Науково-методичні основи суспільно-географічного дослідження регіональної ідентичності населення // Четверті Сумські наукові географічні читання: Збірник матеріалів Всеукраїнської наук. конф. (м. Суми 11-13 жовтня 2019 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А.С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства; [упорядник Корнус А.О.]. Елект. текст. дані. Суми. 2019. 243 с. 1 електр. опт. диск (CD-R). С. 105-111.
2. Гоженко Л.П., Сюткін С.І. Соціально-географічний аналіз регіональної ідентичності населення Сумщини // Наукові записки СумДПУ імені А.С. Макаренка. Географічні науки. 2020. Том 2. Вип. 1. С. 120-134.
3. Сюткін С.І. Політична географія : навчальний посібник. Суми: ВПП «Фабрика друку», 2017. 120 с.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСІВ ЛЕБЕДИНСЬКОГО РАЙОНУ

Маслюк В. Г., Нешатаєв Б. М.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Анотація. Завдання дослідження полягає у аналізі стану дослідження питання щодо захисту лісових насаджень Лебединського району, дослідженні стану лісів Лебединського району, їх господарсько-екологічне значення, проведено дослідження систем лісгосподарської діяльності.